Lähettäjä:	Rasimus Aki
Vastaanottaja:	hirvensalmi@hirvensalmi.fi; juva.kunta@juva.fi; kirjaamo@kangasniemi.fi; RP MLI KH Kirjaamo; kirjaamo@mantyharju.fi; kirjaamo@puumala.fi; joroinen.kunta@joroinen.fi; kirjaamo@pieksamaki.fi
Kopio:	Sipilä Sami
Aihe:	Kutsu jatkoneuvotteluun Etelä-Savon hyvinvointialueen korvausvaatimuksesta 1.6.2026 ja täydennetty materiaali
Päivämäärä:	maanantai 18. toukokuuta 2026 12:19:51
Liitteet:	image001.png Perussopimus.pdf Osastosihteerien palkkasaatavavaatimukset-periminen kunnilta essote.pdf Lausunto hyvinvointialueille palkkasaatavia koskevasta vastuusta 13.4.2026, luottamuksellinen.pdf

Hei

Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän jäsenkuntien kanssa on pidetty neuvottelu osastosihteereiden palkkasaatavia koskevassa asiassa. Neuvottelun jälkeen on esittelymateriaalia täydennetty dialla 7. Lisäksi liitteenä Essoten perussopimus ja professori Tomi Voutilaisen laatima juridinen selvitys Etelä-Savon hyvinvointialueen oikeudesta periä saatavia Essoten entisiltä jäsenkunnilta. Pyydän käsittelemää professori Tomi Voutilaisen laatimaa juridista selvitystä luottamuksellisesti, koska siinä on mainittu Etelä-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet, jotka itse määrittävät selvityksen julkistamisesta osaltaan.

Palkkasaatavaa koskevassa asiassa pidämme Essoten ja Sosterin entisen jäsenkuntien yhteisen jatkokokouksen 1.6.2026 klo 8-9 teamsillä.
Alla linkki kokoukseen:

Microsoft Teams -kokous
Liity: https://teams.microsoft.com/meet/331864080891203?p=0uVOMSmaUA7TpbeSUq

Mikäli teillä kysymyksiä, niin mielelläni niihin vastaan.

Ystävällisin terveisin,

Aki Rasimus
Juristi
040 656 7444
etunimi.sukunimi@etelasavonha.fi

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa
Porrassalmenkatu 35-37, 50100 Mikkeli

Salassapitovelvollisuus: Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan vastaanottajalle. Se saattaa sisältää luottamuksellista ja yksinoikeudellista tietoa. Viestin luvaton lukeminen, käyttö, luovuttaminen ja levittäminen

on kielletty. Jos et ole viestissä mainittu vastaanottaja, tuhoa viesti ja ilmoita asiasta lähettäjälle sähköpostitse.

ETELÄ-SAVON SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄN PERUSSOPIMUS

1 LUKU
YLEISET MÄÄRÄYKSET

§ 1
Nimi ja kotipaikka

Kuntayhtymän nimi on Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä.

Kuntayhtymän valtuuston päätöksellä kuntayhtymä voi ottaa käyttöön aputoiminimen.

Kuntayhtymän kotipaikka on Mikkeli.

§ 2
Jäsenkunnat

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki ja Puumala.

§ 3
Tehtävät

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntien puolesta kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut lukuun ottamatta ympäristöterveydenhuoltoa, eläinlääkintähuoltoa, työterveyshuoltoa ja Vaalijalan kuntayhtymän tehtäväksi annettuja kehitysvammaisten erityispalveluja.

Kuntayhtymä on Hirvensalmen, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Pieksämäen ja Puumalan kuntien osalta erikoissairaanhoitolain mukainen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja sen tehtävänä on huolehtia erikoissairaanhoitolaissa ja muussa lainsäädännössä sairaanhoitopiirille säädetyistä tehtävistä.

Joroisten ja Pieksämäen kuntien osalta kuntayhtymä järjestää vain erikoissairaanhoidon palvelut. Mikäli jäsenkunta haluaa myöhemmässä vaiheessa siirtää kuntayhtymälle myös muut sosiaali- ja terveyspalvelut, sen niiden tulee ilmoittaa siitä kuntayhtymän hallitukselle 6 kuukautta ennen siirron toteuttamista. Kuntayhtymän puolesta siirron hyväksyy valtuusto.

Kuntayhtymä voi tuottaa myös muita toimialaansa liittyviä tai sitä tukevia palveluja.

Tehtävänsä toteuttamiseksi kuntayhtymä voi olla osakkaana tai jäsenenä muissa yhtiöissä tai yhteisöissä sekä omistaa ja hallita kiinteistöjä ja huoneistoja.

Kuntayhtymä voi käyttää tehtävänsä toteuttamiseksi myös yksityisiä ja kolmannen sektorin palveluntuottajia.

§ 4
Peruspääoma

Kuntayhtymän peruspääoma jakautuu 1.1.2016 seuraavasti:

Hirvensalmi	930.839,91	3,05 %
Joroinen	1.507.655,46	4,94 %
Juva	1.962.393,65	6,43 %
Kangasniemi	1.669.407,97	5,47 %
Mikkeli	17.524.205,79	57,42 %
Mäntyharju	2.026.484,26	6,64 %
Pertunmaa	656.165,84	2,15 %
Pieksämäki	3.399.854,62	11,14 %
Puumala	842.333,82	2,76 %
Yhteensä	**30.519.341,32**	**100,00 %**

Peruspääomalle maksetaan korko, joka on 12 kk euribor lisättynä 0,75 %-yksikköä. Mikäli euribor-korkojen noteeraus lakkaa, kuntayhtymän valtuusto vahvistaa peruspääoman koron laskennassa käytettävän vastaavan käytettävän yleisen viitekoron.

§ 5
Jäsenkuntien osuudet varoihin ja velkoihin

Jäsenkuntien osuus kuntayhtymän varoihin sekä vastuu kuntayhtymän veloista ja velvoitteista määräytyvät peruspääoman jäsenkuntaosuuksien suhteessa.

§ 6
Jäsenkunnan ottaminen ja eroaminen

Uuden jäsenkunnan ottaminen edellyttää kuntayhtymän perussopimuksen muuttamista kuntalain mukaisesti. Etelä-Savon maakuntaan kuuluvien kuntien osalta ottaminen jäsenkunnaksi voi kuitenkin tapahtua kuntayhtymän valtuuston päätöksellä. Uuden jäsenkunnan peruspääomasijoituksen määrästä ja suoritusajasta päättää kuntayhtymän valtuusto.

Jäsenkunnan, joka haluaa erota kuntayhtymästä, tulee ilmoittaa siitä kirjallisesti kuntayhtymän hallitukselle. Ero tulee voimaan eroilmoitusta seuraavan kalenterivuoden päättyessä.

Jäsenkunnan erotessa kuntayhtymästä sille suoritetaan sen osuus peruspääomasta tai peruspääomaosuutta vastaava osuus kuntayhtymän nettovarallisuudesta riippuen siitä, kumpi näistä on alempi. Osuus maksetaan tasasuuruisina erinä viiden vuoden kuluessa eron voimaantulosta.

Mikäli jäsenkunta sairaanhoitopiirijakoa muutettaessa siirtyy toiseen sairaanhoitopiiriin, kuntayhtymän on suoritettava edellisessä kappaleessa mainittu korvaus siirtyvän kunnan peruspääomasta sille sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle, jonka jäseneksi kunta siirtyy.

2 LUKU
KUNTAYHTYMÄN VALTUUSTO

§ 7
Kokoonpano ja toimikausi

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää kuntayhtymän valtuusto, johon jäsenkuntien valtuustot valitsevat edustajansa toimikautensa ajaksi.

Valtuustoon valitaan edustajia seuraavasti:

Kunnan asukasluku	Jäseniä
2.000 tai vähemmän	2
2.001 – 6.000	3
6.001 – 10.000	4

10.001 – 25.000	5
25.001 tai enemmän	8

Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Valtuuston kokoonpano on sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta kuntalain § 58 mukaisesti.

Kuntien yhdistyessä kesken valtuuston toimikauden niiden asukasluvut lasketaan yhteen ja yhdistyneen kunnan valtuusto valitsee valtuustoon entisten tilalle uudet jäsenet toimikautensa ajaksi.

Asukaslukuna käytetään tilastokeskuksen vahvistamaa edellisen kalenterivuoden viimeisen päivän asukaslukua.

§ 8
Äänivalta

Jäsenkunnan valitsemien jäsenten äänimäärä määräytyy tilastokeskuksen vahvistaman edellisen kalenterivuoden viimeisen päivän asukasluvun mukaisesti siten, että kunnan valitsemilla jäsenillä on yhteensä yksi ääni jokaista alkavaa 1.000 asukasta kohti. Yhden kunnan äänimäärä voi kuitenkin olla enintään 49 % kaikista äänistä.

Kunnan valitsemien edustajien äänimäärä jakaantuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.

§ 3 mukaisesti vain osan tehtävistä kuntayhtymälle siirtäneiden jäsenkuntien edustajilla ei ole äänivaltaa asiassa, joka koskee tehtäviä, joita nämä eivät ole siirtäneet kuntayhtymälle.

§ 9
Valtuuston tehtävät

Kuntayhtymän valtuuston tehtävät ja toimivalta määräytyvät kuntalain valtuustoa koskevien säännösten mukaisesti.

Kuntalaissa säädettyjen tehtävien lisäksi valtuusto:

1. päättää liikelaitoksen, yhtiön tai muun yhteisön perustamisesta ja lakkauttamisesta; ja

2. valitsee kuntayhtymän johtajan ja myöntää hänelle eron.

Jäsenkunnalla on oikeus saada haluamansa asia kuntayhtymän valtuuston käsiteltäväksi ilmoittamalla siitä kirjallisesti kuntayhtymän hallitukselle.

3 LUKU
KUNTAYHTYMÄN HALLITUS

§ 10
Kokoonpano ja toimikausi

Kuntayhtymässä on valtuuston valitsema hallitus, johon kuuluu 11 jäsentä sekä jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Yhdelläkään kunnalla ei tule olla enemmistöä hallituksen jäsenistä.

Hallituksen kokoonpano tulee sovittaa siten, että jokaisella kunnalla on joko hallituksen varsinainen tai varajäsen tai valtuuston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Lisäksi kokoonpano tulee sovittaa kunnallisvaalikausittain siten, että sen aikana jokaisella kunnalla on hallituksen varsinainen jäsen tai valtuuston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.

Mikäli kunnalla ei ole hallituksessa varsinaista jäsentä tai edustajaa valtuuston puheenjohtajistossa, sitä edustavalla varajäsenellä on hallituksen kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Hallituksen ja valtuuston puheenjohtajien tulee olla eri jäsenkunnista.

§ 11
Hallituksen tehtävät

Kuntayhtymän hallituksen tehtävät määräytyvät kuntalain § 39 mukaisesti.

§ 12
Esittelijä ja nimenkirjoitus

Kuntayhtymän hallituksen esittelijänä toimii kuntayhtymän johtaja.

Kuntayhtymän nimenkirjoituksesta määrätään hallintosäännössä.

4 LUKU
MUU ORGANISAATIO JA TOIMINTA

§ 13
Kuntayhtymän johtaminen

Kuntayhtymän operatiivista toimintaa johtaa kuntayhtymän johtaja.

§ 14
Organisaatio

Kuntayhtymän organisaation jakautumisesta päävastuualueisiin päättää valtuusto.

§ 15
Jäsenkuntien omistajaohjaus

Jäsenkuntien omistajaohjauksen toimivuuden varmistamiseksi kuntayhtymällä on kuntien kuntajohtajista muodostuva neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävänä on seurata kuntayhtymän toimintaa ja asettaa sille jäsenkuntien toiminnan ja talouden edellyttämiä tavoitteita. Neuvottelukunnan tulee kokoontua vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Mikäli kuntayhtymän päätettäväksi on tulossa yksittäistä kuntaa koskeva merkittävä toiminnallinen muutos, kuntayhtymän johdon on käytävä sen toteuttamisesta hyvissä ajoin ennakkoon neuvottelu ao. kunnan kanssa.

§ 16
Muut toimielimet

Kuntayhtymän hallitus nimeää kuntayhtymän alueelle kuntalain § 27 mukaisen vanhusneuvoston ja § 28 mukaisen vammaisneuvoston.

Kuntayhtymän muista toimielimistä määrätään hallintosäännössä.

5 LUKU
KUNTAYHTYMÄN TALOUS JA RAHOITUS

§ 17
Talousarvio ja -suunnitelma

Kuntayhtymän valtuusto hyväksyy kuntayhtymän talousarvion ja -suunnitelman, jossa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Ennen kuntayhtymän talousarvion ja –suunnitelman hyväksymistä kuntayhtymän hallituksen on varattava jäsenkunnille mahdollisuus antaa siitä lausuntonsa.

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion se on lähetettävä viipymättä tiedoksi jäsenkunnille.

§ 18
Kuntayhtymän rahoitus

Kuntayhtymän toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetaan asiakasmaksuilla, muilla tuloilla ja asukkaiden kotikunnilta perittävillä maksuosuuksilla. Kuntien maksuosuudet lasketaan kaikkien muiden tulojen jälkeisistä nettokustannuksista.

§ 24 mukainen osuus eläkemenoperusteisista maksuosuuksista jaetaan entisen Etelä-Savon sairaanhoitopiirin silloisten jäsenkuntien kesken Kuntien eläkevakuutuksen ilmoittamien jakoperusteiden mukaisesti. Tämän jälkeiset muut kuntien maksuosuudet määräytyvät seuraavasti:

1. 10 % vuonna 2017, 12 % vuonna 2018, 14 % vuonna 2019 ja 16 % vuodesta 2020 eteenpäin kuntien asukasluvun mukaisesti
2. 50 % aiheuttamisperiaatteella tilikauden toteutuneiden kulujen mukaisesti
3. 40 % vuonna 2017, 38 % vuonna 2018, 36 % vuonna 2019 ja 34 % vuodesta 2020 eteenpäin aiheuttamisperiaatteella laskettuna kolmen viimeisen vuoden tilikauden toteutuneiden kulujen mukaisesti.

Kohdan 1 mukainen asukasluvun mukaisesti laskettava osuus jaetaan kuntien tilikautta edeltävän vuoden viimeisen päivän virallisen asukasluvun mukaisesti.

Kohdan 2 mukainen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti laskutettava osuus lasketaan seuraavasti: Asukkaiden saamat palvelut ryhmitellään palvelusuoritteiksi, joille lasketaan tilikausittain toteutuneiden kustannusten mukaiset todelliset suoritehinnat. Suoritehintoihin sisällytetään kuntayhtymän hallituksen vahvistamien perusteiden mukaisesti palveluista aiheutuvien suorien kustannusten lisäksi kaikki välilliset kustannukset kuten kiinteistöistä, tietojärjestelmistä ja hallinnosta aiheutuvat kustannukset mukaan lukien poistot ja rahoituskulut. Suoritehinnat lasketaan ja veloitetaan toimipaikkakohtaisesti. Näin syntyvästä kunnan osuudesta laskutetaan 50 %.

Kohdan 3 mukainen kolmen viimeisen päättyneen tilikauden toteutuneiden kulujen mukaisesti laskutettava osuus lasketaan samoilla periaatteilla kuin kohdan 2 mukainen osuus kuitenkin niin, että kunnan suhteellinen osuus lasketaan 3 viimeisen tilikauden keskiarvona. Kuntayhtymän aloittaessa toimintansa sitä edeltävien vuosien toteutumina käytetään tilastokeskuksen virallisen tilaston mukaisia kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen nettokustannuksia.

§ 3 mukaisesti vain osan tehtävistä kuntayhtymälle siirtäneiden kuntien maksuosuus määräytyy seuraavasti:

1. Täysjäsenten kohdan 1. mukainen asukasperusteinen osuus lasketaan vain kuntayhtymälle siirretyistä tehtävistä; ja
2. Vuonna 2017 90 %, vuonna 2018 88 %, vuonna 2019 86 % ja vuodesta 2020 eteenpäin 84 % täysjäsenten kohdan 2. mukaisella aiheuttamisperiaatteella.

Kuntien maksuosuudet laskutetaan kuukausittain kuntayhtymän valtuuston hyväksymään talousarvioon perustuvana ennakkomaksuna ja tilikauden päätyttyä suoritettavana tasauseränä. Tasauserä muodostuu toteutuneiden maksuosuuksien ja ennakkomaksujen välisestä erotuksesta. Ennakkomaksun eräpäivä on kunkin kuukauden 12. päivä. Kuntien ennakkomaksuja voidaan kuntayhtymän hallituksen päätöksellä tarvittaessa tarkistaa toimintavuoden aikana. Tarkistuksesta on sovittava ao. kunnan kanssa.

Kuntayhtymän valtuusto voi päättää ottaa käyttöön erityisen kalliiden hoitojen tasausrahaston erikoissairaanhoidon osalta.

§ 19
Alijäämän kattaminen

Mikäli jäsenkunnat ja kuntayhtymä eivät ole hyväksyneet kuntalain § 119 mukaista sopimusta kuntayhtymän alijäämän kattamisesta, alijäämät katetaan jäsenkuntien viiden edellisen vuoden maksuosuuksien mukaisessa suhteessa.

§ 20
Seuranta ja raportointi

Kuntayhtymän tulee kuntalain mukaisen tilinpäätöksen lisäksi tuottaa jäsenkunnille raportti toiminnastaan ja taloudestaan vähintään neljännesvuosittain § 15 mainitun neuvottelukunnan edellyttämässä muodossa ja aikataulussa.

§ 21
Investoinnit

Kuntayhtymän valtuusto voi päättää, että investointien kustannukset katetaan joko kuntayhtymän ottamalla lainalla tai muulla pitkäaikaisella rahoitusjärjestelyllä tai jäsenkunnan suostumuksella sen suorittamalla peruspääoman korotuksella tai rahoitusosuudella investointiin.

§ 22
Poistosuunnitelma

Kuntayhtymän suunnitelman mukaisten poistojen perusteet hyväksyy valtuusto.

§ 23
Hallinnon ja talouden tarkastus

Kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastamisesta on voimassa, mitä kuntalaissa on säädetty.

Kuntayhtymän tarkastuslautakuntaan valitaan viisi jäsentä, joista yksi puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi, sekä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen.

6 LUKU
MUUT MÄÄRÄYKSET

§ 24
Eläkevastuut

Ennen vuotta 2005 karttuneiden eläkkeiden eläkemenoperusteisista maksuosuuksista vastaa asianomainen kunta. Etelä-Savon sairaanhoitopiirin osalta em. maksuista vastaa kuntayhtymä. Nämä kulut kohdennetaan entisen Etelä-Savon sairaanhoitopiirin jäsenkunnille §:ssä 18 määritellyllä tavalla.

§ 25
Kiinteistöt

Kuntayhtymän tehtävien toteuttamisessa käytettävät kiinteistöt ovat joko kuntayhtymän omistuksessa tai kuntayhtymän käyttöönsä vuokraamia.

Paikallisesti järjestettävien palvelujen tuottamiseen tarvittavat tilat kukin sijaintikunta järjestää ja vuokraa kuntayhtymän käyttöön. Kuntayhtymän valtuusto vahvistaa vuokrauksessa käytettävät, jäsenkuntia yhtäläisesti kohtelevat vuokrausperiaatteet.

Paikallisten kiinteistöjen omistamisesta ja hallinnoinnista voivat jäsenkunta ja kuntayhtymä sopia edellä määrätystä poiketen sillä edellytyksellä, että jäsenkuntia kohdellaan kiinteistöihin liittyvissä asioissa yhdenvertaisesti.

§ 26
Kuntayhtymän purkaminen ja loppuselvitys

Kuntayhtymän purkamisesta päättävät jäsenkuntien valtuustot. Kuntayhtymän purkautuessa hallitus huolehtii loppuselvityksestä, elleivät jäsenkunnat sovi muusta järjestelystä.

Kuntayhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen, jaetaan jäsenkunnille peruspääomaosuuksien suhteessa. Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä on varoja suurempi, jäsenkunnat suorittavat erotuksen edellä mainittujen osuuksien suhteessa.

Kuntayhtymän purkautuessa henkilöstö siirtyy kunnille tai niiden osoittamalle muulle toimintaa jatkavalle taholle.

7 LUKU
VOIMAANTULO

§ 27
Voimaantulo

Tämä perussopimus tulee voimaan 1.3.2016.

8 LUKU
TOIMINNAN LAAJENEMISEEN LIITTYVÄT SÄÄNNÖKSET

§ 28
Siirtymäkausi 1.3. – 31.12.2016

Aikaisemmin valitun Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston toimikausi päättyy 29.2.2016. Kunnat nimeävät helmikuussa 2016 kuntayhtymän valtuustoon uudet jäsenet § 7 mukaisesti.

Kuntayhtymän valtuusto valitsee kokouksessaan maaliskuussa 2016 kuntayhtymälle uuden hallituksen § 10 mukaisesti. Samalla päättyy aikaisemmin valitun Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallituksen toimikausi.

Siirtymäkauden aikana syntyvistä kuluista jäsenkunnat vastaavat asukaslukujen suhteessa, § 3 mukaisesti vain osan tehtävistä kuntayhtymälle siirtäneiden jäsenkuntien osalta kuitenkin puolitettuna.

Kuntayhtymän toiminnan laajentuessa § 15 mukainen neuvottelukunta valmistelee kuntayhtymän hallitukselle uuden organisaation muodostamiseen ja keskeisten virkojen täyttämiseen liittyvät asiat.

Kuntayhtymän valtuusto vahvistaa laajentuneen kuntayhtymän organisaation mahdollisimman pian 1.3.2016 jälkeen. Kuntayhtymän johtaja, johtoryhmän muut jäsenet ja esimiehet nimetään mahdollisimman pian 1.3.2016 jälkeen.

Kuntayhtymän yhteistoimintaorganisaatio laajennetaan siirtymäkauden ajaksi niin, että siinä on edustettuna myös 1.1.2017 siirtyvä henkilöstö.

Siirtymäkauden aikana kunnat ja kuntayhtymä sitoutuvat olemaan lisäämättä kuntayhtymän toimintojen tulevaa henkilöstöä ilman neuvottelukunnan lupaa.

Samoin kaikki siirtyviin toimintoihin kohdistuvat kuntien ja kuntayhtymän yli 500.000 € investoinnit tulee hyväksyä neuvottelukunnassa.

§ 18 mukaisia kuntayhtymän toiminnan rahoitusperiaatteita noudatetaan 1.1.2017 alkaen. Siihen saakka noudatetaan Etelä-Savon sairaanhoitopiirin aikaisemman perussopimuksen mukaisia periaatteita.

§ 29
Henkilöstön siirto

Jäsenkuntien tämän kuntayhtymän toimialaan kuuluviin tehtäviin liittyvä henkilöstö siirretään kuntayhtymälle 1.1.2017 lukien liitteenä 1 olevan henkilöstön siirtosopimuksen mukaisesti.

§ 30
Irtaimen omaisuuden siirto

Jäsenkuntien tämän kuntayhtymän toimialaan kuuluviin tehtäviin liittyvä irtain omaisuus siirretään kuntayhtymälle tasearvolla 1.1.2017 lukien.

§ 31
Sopimusten siirto

Jäsenkuntien tämän kuntayhtymän toimialaan kuuluviin tehtäviin liittyvät sopimukset ja velvoitteet siirtyvät kuntayhtymälle 1.1.2017 lukien.

§ 32
Arkistot

Jäsenkuntien tämän kuntayhtymän toimintaan liittyvät arkistot siirretään kuntayhtymälle. Jäsenkunnat ja kuntayhtymä sopivat tarvittaessa arkistojen käytännön ylläpidosta erikseen.

Tämä perussopimus on hyväksytty kaikkien allekirjoittaneiden kuntien valtuustoissa.

ALLEKIRJOITUKSET

Mikkelissä __._.2016

KUNNAT

Hyväksymme osaltamme tämän perussopimuksen ehdot.

ETELÄ-SAVON SAIRAANHOITOPIIRI

Osastosihteerien palkkasaatavia koskeva info

- KKO päätöksen mukaisesti Eloisan on suoritettava Essoten osastosihteereiden palkkasaatavia vuodesta 2016.
  - Lisäksi KKO päätöksen jälkeen tulleita vaatimuksia siltä osin kuin ne eivät ole vanhentuneita
- Korvauksista kohdistuu Essoten voimassaoloaikaan ennen 1.1.2023 vähintään seuraavat summat:
  - Essote yhteensä 583 178,49 €
    - Palkkasaatava viivästyskorkoineen kanteen mukaan yhteensä 309 977,32 €
    - KKO tuomion jälkeen tulleita vaatimuksia viivästyskorkoineen per. 16.4.2026 131 406,08 €
    - Sivukulut yhteensä 67 859,40 €
    - Oikeudenkäyntikuluja 73 759,69 €
    - Asianosaiskuluja 176 €
- Hovioikeuden tuomiossa on katsottu, että palkkasaatava on eräytynyt maksettavaksi kussakin kuussa työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 13 §:n mukaisesti. Siten palkkasaatavat ovat muodostuneet tuomioiden perusteella aikana ennen kuin henkilöstö siirtyi perustettujen hyvinvointialueiden palvelukseen.
- Eloisan näkemyksen mukaan Eloisalla on oikeus periä saatavat omistuksen suhteessa kuntayhtymien entisillä jäsenkunnilta rahoitusvastuun ja perusteettoman edun palautuksen perusteella

Rahoitusvastuun kattamista koskevan velvollisuuden täyttäminen

- Sairaanhoitopiirien siirtyminen hyvinvointialueille merkitsi yleisseuraantoa.
- Voimaanpanolain 20 §:n 1 momentin nojalla sairaanhoitopiirien kuntayhtymät siirrettiin varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille.
- Yleisseuraanto merkitsee myös sitä, että sairaanhoitopiirien saatavat ovat siirtyneet hyvinvointialueille, joten oikeus laskuttaa sairaanhoitopiirien toiminnasta aiheutuneita kustannuksia kuntayhtymien perussopimusten mukaisesti on siirtynyt hyvinvointialueille siltä osin kuin kustannukset ovat syntyneet ennen 1.1.2023.
- Vailla lainvoimaa olevassa oikeuskäytännössä on katsottu, että hyvinvointialue voi yleisseuraannon perusteella vedota kuntayhtymän perussopimuksen mukaiseen suoritusvastuuseen siitä huolimatta, että hyvinvointialue ei ole ollut perussopimuksen osapuoli (Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös 2.12.2025 t. 2787/2025.)

Rahoitusvastuun kattamista koskevan velvollisuuden täyttäminen

- Kysymys ei ole hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan kohdistuvista saatavista, vaan aiemmin kuntien järjestämisvastuulla ja rahoitusvastuulla tapahtuneeseen toimintaan kohdistuvista saatavista, vaikka näissä saatava on perustunut itsenäisinä oikeushenkilöinä toimineiden sairaanhoitopiirien toimintaan.
- Rahoitusvastuun vuoksi kuntien on katettava tältä ajalta saatavista aiheutuneet kustannukset kuntalain 117 §:n nojalla.
- Kysymys palkkasaatavan vuoksi muodostuvasta kuntayhtymän alijäämästä, joka kuntien on taannehtivasti katettava, koska saatavat ovat erääntyneet kuntayhtymien toiminnan aikana.
- Voimaanpanolain 33 §:n mukaan ennen kuntayhtymän siirtymistä hyvinvointialueelle kuntien on tullut kattaa sairaanhoitopiirien alijäämä.
- Säännöstä ei voida pitää sellaisena, jota tarkoittaisi rahoitusvastuun päättymistä niihin menoihin, joita jälkikäteen on ilmennyt sairaanhoitopiirien toiminnan aikana erääntyneeksi

Perusteettoman edun palautus

- Kuntalain 8 §:n 3 momentin nojalla järjestämisvastuussa olleet kunnat ovat vastanneet sairaanhoitopiirin kuntayhtymien rahoituksesta.
- Koska sairaanhoitopiirit eivät ole maksaneet osastosihteereille palkkaa oikeamääräisenä oikeaan aikaan, ovat kunnat säästäneet palkkasaatavia vastaavan summan, jonka niiden olisi tullut kattaa virheettömässä menettelyssä sairaanhoitopiireille viime kädessä kuntalain 117 §:n nojalla.
- Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksen 2017:30 mukaan kysymystä julkisen rahoituksen oikeasta kohdentumisesta julkisyhteisöjen välillä, voidaan pitää lähtökohtana velvollisuudelle perusteettoman edun palauttamiseksi.
- Ennakkopäätöksen perusteella kustannustenjakoa koskevat virheet voidaan oikaista perusteettoman edun palautuksella.

Perusteettoman edun palautus

- Osastosihteeri asiassa kysymys on siitä onko julkinen rahoitus kohdistunut oikein tilanteessa, jossa sairaanhoitopiirit ovat maksaneet liian vähän palkkaa virheellisen työajan johdosta.
  - Virheettömässä menettelyssä kuntien rahoituksen olisi tullut kattaa syntyneet palkkasaatavat tai mikäli oikeudenkäynti olisi käyty aiemmin, olisivat sairaanhoitopiirit joutuneet maksamaan palkkasaatavat, jolloin ne olisi maksettu niiden määrärahoista, jotka perustuvat viime kädessä jäsenkuntien rahoitukseen.
- Rahoituksen kohdentumista ajallisesti ennen hyvinvointialueiden perustamista koskevaan saatavaan on pidettävä rahoituksen kohdentumisen kannalta katsottuna kuntien rahoitusvastuuseen kuuluvana.
- Kunnat ovat saaneet perusteettoman edun viimeistään siinä vaiheessa, kun voimaanpanolain 33 §:n mukaisia toimia on tehty sairaanhoitopiirien taseen laskennassa sekä mahdollista alijäämää katettaessa tai ylijäämää palautettaessa.
- Jos palkkasaatava jää hyvinvointialueen katettavaksi ja siten sen vahingoksi, tällöin puolestaan maksamatta jäävä rahoituskate hyödyntäisi perusteetta kuntayhtymän jäsenkuntia taloudellisesti

Kuntakohtainen jako

Osastonsihteerikustannusten jako			
Essote			
Essoten alueen kuntien kustannusten jako 5 vuoden kustannusten keskiarvoilla			
	Kustannusten keskiarvo	%-osuus	Maksuosuus
Hirvensalmi	9 646 230,57	2,85	16 620,47
Juva	26 419 740,90	7,81	45 521,27
Kangasniemi	24 117 950,02	7,13	41 555,28
Mikkeli	203 946 175,08	60,26	351 399,67
Mäntyharju	25 480 480,40	7,53	43 902,92
Pertunmaa	7 969 025,84	2,35	13 730,65
Puumala	9 893 776,21	2,92	17 047,00
Joroinen	7 089 957,78	2,09	12 216,01
Pieksämäki	23 903 185,08	7,06	41 185,24
	338 466 521,89		583 178,49

Palaverissa esiin nousseet kysymykset

- Oikeudenkäyntikulut ovat käräjäoikeuden osalta yhteensä 82 842,48 € alv 0%, sis. kantajat ja sairaanhoitopiiri (tarkistettu asiamieheltä), esittelymateriaalissa on kerrottu 73 759,69 € ja Eloisa pitäytyy tässä euromäärässä.
- Eloisa vastaa hovioikeuden ja korkeimman oikeuden oikeudenkäyntikustannuksista.
- Liitteenä professori Tomi Voutilaisen juridinen selvitys.
    - Pyydän käsittelemää sitä luottamuksellisesti, koska siinä on mainittu Etelä-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet, jotka itse määrittävä selvityksen julkistamisesta osaltaan.

Lausunto hyvinvointialueille palkkasaatavien maksua koskevasta vastuusta

Luottamuksellinen

SISÄLLYS

1 Lausuntopyyntö 1

2 Palkkasaatavan peruste ja tarkentava kysymyksenasettelu 1

3 Liikkeen luovutus hyvinvointialueita perustettaessa 2
3.1 Keskeinen sovellettava lainsäädäntö 2
3.2 Liikkeen luovutusta koskevat sopimukset 4

4 Tosiseikkojen arviointi ja johtopäätökset 4

5 Yhteenveto 7

1 Lausuntopyyntö

Etelä-Savon hyvinvointialue on pyytänyt minulta lausuntoa palkkasaatavaa koskevasta asiasta. Lausuntopyynnössä pyydetään arvioimaan palkkasaatavan korvausvastuita ennen hyvinvointialueen toiminnan käynnistymistä olevalta ajalta, kun sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen oli kuntien järjestämisvastuulla. Vastaava tietotarve on myös Pohjois-Savon ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueilla.

Lausuntopyynnön yhteydessä minulle on toimitettu seuraavat henkilöstön siirtosopimukset:

- Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän ja Etelä-Savon hyvinvointialueen välinen henkilöstön siirtosopimus

- Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja Etelä-Savon hyvinvointialueen välinen henkilöstön siirtosopimus

- Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen välinen henkilöstön siirtosopimus

- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen välinen henkilöstön siirtymistä koskeva sopimus

Lisäksi minulle on toimitettu tuomiot, jotka koskevat palkkasaatavia koskevia riita-asioita, jotka on ratkaistu yleisissä tuomioistuimissa.

2 Palkkasaatavan peruste ja tarkentava kysymyksenasettelu

Työtuomioistuin on todennut asiasta TT 2019:104 (7.11.2019) antamassaan tuomiossa, että terveyskeskuksessa työskentelevien osastonsihteerien työaikamuoto on kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen III luvun 8 §:ssä tarkoitettu toimistotyöaika.

Työtuomioistuimen tuomion jälkeen eri sairaanhoitopiirien tai kuntayhtymien palveluksessa olleet osastosihteerit ovat vaatineet työaikasaataviaan palkkasaatavana tai vahingonkorvauksena tai perusteettoman edun palautuksensa kahdelta viikkotunnilta vuodesta 2016 alkaen. Toimistotyöajassa työaika on ollut kaksi viikkotuntia vähemmän kuin yleistyöajassa.

Palkkasaatavasta on nostettu kanteita yleisissä tuomioistuimissa. Pohjois-Savon käräjäoikeus hylkäsi osastosihteerien kanteen (L 20/2364, 6.2.2023). Kanne oli tullut vireille käräjäoikeudessa 22.12.2020, jolloin vastaajana on ollut Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Kuitenkin Itä-Suomen hovioikeus määräsi vaaditut palkkasaatavat maksettavaksi tuomiossaan (S 23/348, 3.7.2025), jolloin vastaajana oli Pohjois-Savon hyvinvointialue. Tuomion mukaan kysymys on palkkasaavan maksamisesta.

Puolestaan Etelä-Savon käräjäoikeus määräsi osastosihteerien palkkasaatavat maksettavaksi tuomioissaan L 20/1279, 21.2.2024 (vireille 28.12.2020) ja L 20/1264, 21.2.2024 (vireille 17.12.2020). Käräjäoikeudessa vastaajina olivat alun perin Etelä-Savon

ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymät, mutta tuomioita annettaessa vastaajana oli Etelä-Savon hyvinvointialue. Hovioikeus on katsonut lainvoimaisissa tuomioissaan (S 24/383, 3.7.2025 ja S 24/406, 3.7.2025), että Etelä-Savon hyvinvointialueen on maksettava osastosihteereille korvaus palkkasaatavana.

Niin ikään Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus päätyi siihen, että osastosihteerien palkkasaatava on maksettava takautuvasti (L 20/1571, 11.2.2022, vireilletulo 28.12.2020), jolloin vastaajana oli Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Vaasan hovioikeus ei muuttanut käräjäoikeuden tuomiota eikä korkein oikeus myöntänyt valituslupaa. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialuetta koskevassa lainvoimaisessa hovioikeuden tuomiossa (S 22/319, 29.6.2023) katsottiin, että osastosihteereille oli maksettava korvaus palkkasaatavana.

Kaikissa hovioikeuksien tuomioissa on katsottu, että palkkasaatava on eräytynyt maksettavaksi kussakin kuussa työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 13 §:n mukaisesti. Siten palkkasaatavat ovat muodostuneet tuomioiden perusteella aikana ennen kuin henkilöstö siirtyi perustettujen hyvinvointialueiden palvelukseen. Palkkasaatavia koskevien kanteiden tuomiot on kuitenkin annettu hovioikeuksissa siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueet oli jo perustettu. Siten ne ovat toimineet osittain kanteiden käsittelyn aikana yleisseuraannon perusteella oikeushenkilöinä vastaajan asemassa aiempien sairaanhoitopiirin kuntayhtymien sijaan. Tässä asetelmassa sinällään palkkasaatava on määrätty maksettavaksi siten, että hyvinvointialueet ovat velvollisia maksamaan tuomioiden perusteella korvaukset viivästyskorkoineen osastosihteereille.

Avoin kysymys, jota tässä lausunnossa käsitellään, voidaan määritellä seuraavasti: ovatko hyvinvointialueet lopullisessa korvausvastuussa palkkasaatavista, jotka ovat muodostuneet aikana, jolloin terveydenhuollon järjestämisvastuu oli kunnilla. Sote-uudistuksen yhteydessä kumotun erikoissairaanhoitolain (1062/1989, kumottu lailla 616/2021) 3 §:n 1 momentin mukaan kunnan, joka on kotikuntalain (201/1994) mukaan henkilön kotikunnan, on huolehdittava siitä, että tämä saa tarpeellisen erikoissairaanhoidon terveydenhuoltolain mukaisesti. Tämän velvoitteen mukaisen erikoissairaanhoidon järjestämiseksi kunnan oli kuuluttava johonkin sairaanhoitopiirin kuntayhtymään.

Kuntalain (410/2015) 8 §:n 3 momentin mukaan kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Kuntalain 117 §:n mukaan kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, vastaavat jäsenkunnat siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on perussopimuksessa sovittu. Siltä osin kuin palkkasaatava on muodostunut sairaanhoitopiirien toiminnassa, on syytä todeta, että sairaanhoitopiirien kuntayhtymät olivat jäsenkunnista erillisiä oikeushenkilöitä (kuntalaki 55 §:n 2 momentti), joten ne myös vastasivat taloudellisista sitoumuksistaan itsenäisesti, vaikka rahoitusvastuu olikin kunnilla.

3 Liikkeen luovutus hyvinvointialueita perustettaessa

3.1 Keskeinen sovellettava lainsäädäntö

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021, voimaanpanolaki) 18 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä

hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeen luovutukseksi. Säännöksen perustelujen mukaan työsopimuslain tai kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003, viranhaltijalaki) liikkeen luovutusta koskevia säännöksiä sovelletaan kaikkiin uudistuksen yhteydessä toteutettaviin työnantajan vaihtumista merkitseviin muutoksiin riippumatta siitä, täyttyvätkö työsopimuslaissa ja viranhaltijalaissa liikkeen luovutukselle säädetyt tunnusmerkit.[1]

Työsopimuslain 1 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan työnantajan liikkeen luovutuksella tarkoitetaan yrityksen, liikkeen, yhteisön tai säätiön tai näiden toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava, pää- tai sivutoimisena harjoitettu liike tai sen osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Pykälän 2 momentin mukaan liikkeen luovutuksessa työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työsuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät työsuhde-etuudet siirtyvät liikkeen uudelle omistajalle tai haltijalle. *Ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän palkka- tai muusta työsuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja on kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu*.

Säännöksen perustelujen mukaan luovuttaja ja luovutuksensaaja voivat sopia siitä, kumpi kantaa lopullisen vastuun saatavista heidän välisessä suhteessaan. Luovutuksensaaja vastaisi sen sijaan yksinään luovutuksen jälkeen erääntyneistä saatavista. Luovutus ei aiheuttaisi muutosta saatavien erääntymishetkeen.[2]

Viranhaltijalain 25 §:n 1 momentin mukaan työnantajan liikkeen luovutuksella tarkoitetaan kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen tai hyvinvointiyhtymän toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Pykälän 2 momentin mukaan työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle omistajalle tai haltijalle. Jos luovutus tapahtuu yksityisoikeudelliselle yhteisölle tai säätiölle, siirtyvät viranhaltijat työsopimussuhteeseen luovutuksensaajan palvelukseen. Mitä edellä on lausuttu oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymisestä, ei tällöin kuitenkaan koske niitä oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka johtuvat nimenomaan virkasuhteesta eivätkä ole ominaisia työsuhteelle. Pykälän 3 momentin mukaan ennen luovutusta erääntyneestä palkka- tai muusta virkasuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. *Luovuttaja on kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä saatavasta, jollei muuta ole sovittu.*

Voimaanpanolain 20 §:n 1 momentin nojalla sairaanhoitopiirien kuntayhtymät siirrettiin varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023. Säännöksen perustelujen mukaan sairaanhoitopiirit siirrettiin hyvinvointialueille suoraan lain nojalla ja kaikki niille kuuluneet sitoumukset, varat ja velat siirtyivät yleisseuraantona hyvinvointialueille.[3]

[1] HE 241/2020 vp, s. 890.
[2] HE 157/2000 vp, s. 67.
[3] HE 241/2020 vp, s. 893.

3.2 Liikkeen luovutusta koskevat sopimukset

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin välisen henkilöstön siirtosopimuksen mukaan ”*Mikäli myöhemmin ilmenee Luovuttajalta siirtyvän henkilöstön palvelussuhteen ehtojen osalta Luovutuksensaajan maksuvelvollisuutta lisääviä seikkoja, jotka eivät ilmene tässä sopimuksessa ja jotka kohdistuvat aikaan ennen Luovutuspäivä, vastaa Luovuttaja niistä kokonaisuudessaan Luovutuksensaajalle*”.

Etelä-Savon hyvinvointialueen sekä Etelä- ja Itä-Savon sairaanhoitopiirien kanssa tehdyissä henkilöstön siirtosopimuksissa todetaan, että ”*Luovuttaja vastaa omalta osaltaan kaikista siirtyvän henkilöstön palvelussuhteisiin perustuvista saatavista, vaatimuksista ja kustannuksista, jotka kohdistuvat aikaan ennen luovutuspäivää.*”

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja sairaanhoitopiirin välisen henkilöstösiirtosopimuksen mukaan ”*vastuuseen palvelussuhteista aiheutuvista saatavista sovelletaan työsopimuslain 1 luvun 10 §:ää*”.

Siirtosopimukset kohdentavat saatavia koskevan korvausvastuun sairaanhoitopiirien kuntayhtymille sellaisista palkkasaatavista, jotka ovat muodostuneet ennen kuin kuntayhtymät siirtyivät hyvinvointialueille. Tästä syystä siirtosopimuksien perusteella ennen 1.1.2023 erääntyneet palkkasaatavat kuuluvat kuntayhtymien korvattavaksi.

4 Tosiseikkojen arviointi ja johtopäätökset

a) Voimaanpanolain 18 §:n 1 momentin nojalla henkilöstön siirto on tapahtunut sairaanhoitopiiriltä hyvinvointialueella liikkeen luovutuksena, josta on säädetty tarkemmin työsopimuslain 1 luvun 10 §:ssä ja viranhaltijalain 25 §:ssä. Mainittu sääntely lähtee siitä, että *ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän palkka- tai muusta työsuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja on kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu.*

b) Hyvinvointialueet ja sairaanhoitopiirit ovat sopineet liikkeen luovutuksien yhteydessä palkkasaatavien vastuista. Sopimusten mukaisesti luovuttajana olleet sairaanhoitopiirit vastaavat palkkasaatavista siltä osin kuin ne kohdistuvat luovutusta edeltävään aikaan, jolloin ne ovat erääntyneet maksettavaksi. Kunnat eivät ole olleet sopimusosapuolia näissä liikkeen luovutuksia koskevissa sopimuksissa.

c) Lainvoimaisten hovioikeuksien tuomioiden perusteella osastosihteereille maksettava korvaus tehdystä työstä on palkkasaatavaa ja se on syntynyt kunkin palkanmaksukauden päättyessä. Palkkasaatavat ovat erääntyneet sairaanhoitopiirien toiminnan aikana maksettavaksi, joten ne ovat olleet vastuussa palkan maksamisesta määrältään oikeana suuruisena oikeaan aikaan. Kunnat eivät ole olleet osapuolia palkkasaatavia koskevissa oikeudenkäynneissä eikä palvelussuhde kuntayhtymään tee kunnista palkanmaksun osapuolta eikä se myöskään muodosta niille suoritevelvoitetta. Kuntayhtymät ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä kunnista.

d) Voimaanpanolain 20 §:n 1 momentin nojalla sairaanhoitopiirit ovat lakanneet oikeushenkilöinä, kun ne siirrettiin hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Henkilöstön siirtosopimuksen toisena osapuolena olleita sairaanhoitopiirejä ei ole

enää olemassa vastaamassa niiden toiminnan aikana muodostuneista palkkasaatavista, vaan hyvinvointialueet vastaavat niistä tosiasiallisesti yleisseuraannon perusteella. Siten henkilöstön siirtosopimuksia ei voida enää tältä osin panna täytäntöön.

e) Asiaa voidaan kuitenkin tarkastella kahdesta eri näkökulmasta: rahoitusvastuun kattamista koskevan velvollisuuden täyttämisenä tai perusteettoman edun palauttamisena.

1. <u>Rahoitusvastuun kattamista koskevan velvollisuuden täyttäminen</u>

f) Sairaanhoitopiirien siirtyminen hyvinvointialueille merkitsi yleisseuraantoa. Yhtiöoikeudessa yleisseuraannolla tarkoitetaan varojen ja velkojen siirtymisen ilman selvitysmenettelyä.[4] Vastaavalla tavalla voimaanpanolain 20 §:n 1 momentin nojalla sairaanhoitopiirien kuntayhtymät siirrettiin varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille. Yleisseuraanto merkitsee myös sitä, että sairaanhoitopiirien saatavat ovat siirtyneet hyvinvointialueille, joten oikeus laskuttaa sairaanhoitopiirien toiminnasta aiheutuneita kustannuksia kuntayhtymien perussopimusten mukaisesti on siirtynyt hyvinvointialueille siltä osin kuin kustannukset ovat syntyneet ennen 1.1.2023. Vailla lainvoimaa olevassa oikeuskäytännössä on katsottu, että hyvinvointialue voi yleisseuraannon perusteella vedota kuntayhtymän perussopimuksen mukaiseen suoritusvastuuseen siitä huolimatta, että hyvinvointialue ei ole ollut perussopimuksen osapuoli.[5]

g) Osastosihteerien palkanlaskennassa on väärän työajan vuoksi syntynyt virhe, jonka oikaisemiseksi hovioikeuksien lainvoimaisissa tuomioissa hyvinvointialueet on velvoitettu maksamaan erääntyneet palkkasaatavat osastosihteereille. Saatava kuitenkin kohdistuu aikaan, jolloin kunnat vastasivat pääasiallisesti sairaanhoitopiirin kuntayhtymien rahoituksesta. Kuntien on siten katettava kuntalain 117 §:n nojalla viime kädessä rahoituksellaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän palkkamenot ja muut kustannusten.

h) Koska palkkojen maksaminen on viivästynyt palvelussuhteiden ehtojen riitaisuuden ja oikeudenkäyntien seurauksena, ovat palkkasaatavat erääntyneet sairaanhoitopiirien maksettavaksi kunkin palkanmaksukauden päättyessä, jolloin hyvinvointialueisiin siirtyneiden sairaanhoitopiirien kustannusten kattaminen ennen 1.1.2023 erääntyneisiin saataviin kuuluu kuntien rahoitusvastuun piiriin. Kysymys ei ole hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan kohdistuvista saatavista, vaan aiemmin kuntien järjestämisvastuulla tapahtuneeseen toimintaan kohdistuvista saatavista, vaikka näissä saatava on perustunut itsenäisinä oikeushenkilöinä toimineiden sairaanhoitopiirien toimintaan. Ne toimivat kuitenkin kuntien rahoitusvastuulla, joten kuntien on katettava tältä ajalta saatavista aiheutuneet kustannukset.

i) Voimaanpanolaissa ei ole säädetty mitään sellaista, joka vaikuttaisi tähän asetelmaan. Siten sairaanhoitopiireille on muodostunut palkkakustannusten kattamista koskeva saatava rahoitusvastuussa olevilta kunnilta. Yleisseuraannon perusteella

[4] HE 109/2005 vp, s. 161.
[5] Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös 2.12.2025 t. 2787/2025.

sairaanhoitopiirien rahoitukseen liittyvä saatava on siirtynyt hyvinvointialueille, joille kuntien tulisi tällä tulkinnalla kattaa sairaanhoitopiirien toiminnasta ennen 1.1.2023 aiheutuneet kustannukset. Kysymys palkkasaatavan vuoksi muodostuvasta kuntayhtymän alijäämästä, joka kuntien on taannehtivasti katettava, koska saatavat ovat erääntyneet kuntayhtymien toiminnan aikana.

j) Käytettävissäni ei ole sairaanhoitopiirien kuntayhtymien perussopimuksia, joissa voi olla tarkempia sopimusmääräyksiä kuntayhtymien kustannusten kattamista koskevasta jaosta. Vaikka kunnat eivät ole olleet sopimusosapuoli liikkeen luovutuksessa ja ne ovat olleet sivullisen asemassa suhteessa osastosihteerien palkkasaataviin, on niille kuitenkin kuulunut vastuu järjestämisvastuulla olevan toiminnan kustannusten kattamisesta suoraan kuntalain 8 §:n 3 momentin nojalla. Merkitystä on myös sillä, että voimaanpanolain 33 §:n nojalla sairaanhoitopiirien kuntayhtymien jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle. Tältä osin kuntalain 117 §:n mukaisesti sairaanhoitopiireille syntyneestä osastosihteerien palkkasaatavasta aiheutuneen menon rahoituksesta vastaavat kunnat perussopimuksissa sovitun vastuunjaon siltä osin kuin palkkasaatavat kohdistuvat sairaanhoitopiirien toimintaan ennen 1.1.2023. Palkkasaatavalla on ollut vaikutuksensa erääntymisen jälkeen kuntayhtymien taseeseen. Saatavien maksuunpano johtaa lakkautettujen kuntayhtymien taseiden alijäämään, jonka jäsenkunnat ovat velvollisia kattamaan lakisääteisesti yleisseuraannon perusteella hyvinvointialueille.

2. <u>Perusteettoman edun palautus</u>

k) Kuntalain 8 §:n 3 momentin nojalla järjestämisvastuussa olleet kunnat ovat vastanneet sairaanhoitopiirin kuntayhtymien rahoituksesta. Koska sairaanhoitopiirit eivät ole maksaneet osastosihteereille palkkaa oikeamääräisenä oikeaan aikaan, ovat kunnat säästäneet palkkasaatavia vastaavan summan, jonka niiden olisi tullut kattaa virheettömässä menettelyssä sairaanhoitopiireille viime kädessä kuntalain 117 §:n nojalla.

l) Siten kuntien säästämä rahoitusvastuulleen kuulunut summa voisi olla perusteeton etu. Perusteettoman edun palautus on oikeusperiaate, jonka mukaan kukaan ei saa oikeudettomasti rikastua toisen kustannuksella. Sairaanhoitopiirit ovat toimineet viime kädessä kuntien rahoitusvastuulla. Koska sairaanhoitopiirit eivät ole maksaneet osastosihteereiden palkkoja oikeamääräisinä virheellisen työajan vuoksi, on tästä muodostunut lähtökohtaisesti kunnille perusteeton etu säästöinä maksamattomien palkkojen verran niiden rahoitusvastuun kautta.

m) Hallituksen esityksen (187/2002, s. 53) mukaan ”tavallinen perusteettoman edun palautustilanne on erheellinen rahasuoritus. Maksu on voitu tehdä väärälle henkilölle esimerkiksi käyttämällä virheellistä pankin tilinumeroa. Sama maksu on voitu tehdä kahteen kertaan, tai maksu ylittää velan määrän. On myös mahdollista, että maksun aiheena ollutta velkaa ei ole ollut lainkaan olemassa. Toinen soveltamistilanne liittyy sopimuksen perusteella tehtyjen suoritusten palauttamiseen. Tämä koskee sekä sopimuksen pätemättömyys- että purkautumistilanteita. Kolmas tyypillinen soveltamistilanne on luvattomasta käytöstä saadun hyödyn palauttaminen.

Soveltamisalaan kuuluvia tilanteita ei niiden moninaisuudesta johtuen voida tyhjentävästi luetella. Kohtaa sovelletaan kaikkiin tilanteisiin, joissa vastikkeen tai etuuden palautuksen edellytykset täyttyvät. Perusteettoman edun palautus perustuu pitkälti kirjoittamattomiin yleisiin siviilioikeudellisiin periaatteisiin". Oikeuskirjallisuuden mukaan edun palautuksen tavoitteena on se, ettei kukaan perusteettomasti hyödy toisen kustannuksella. Tällainen vaade ei menesty, ellei vastaaja ole hyötynyt toisen kustannuksella. Hyödyn ja koituneen tappion välillä on oltava sellainen syy-yhteys, joka voidaan katsoa yhtenäiseksi varallisuuden siirtymiseksi.[6] Perusteettoman edun palautuksessa keskeistä on tunnistaa se hyöty, joka on muodostunut perusteetta. Oikeuskirjallisuuden mukaan joissakin tilanteissa menojen säästyminen voi olla tällainen hyöty.[7]

n) Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksen 2017:30 mukaan kysymystä julkisen rahoituksen oikeasta kohdentumisesta julkisyhteisöjen välillä, voidaan pitää lähtökohtana velvollisuudelle perusteettoman edun palauttamiseksi. Ennakkopäätöksen perusteella kustannustenjakoa koskevat virheet voidaan oikaista perusteettoman edun palautuksella.

o) Nyt lausuttavana olevassa asiassa kysymys on nimenomaan siitä, onko julkinen rahoitus kohdistunut oikein tilanteessa, jossa sairaanhoitopiirit ovat maksaneet liian vähän palkkaa virheellisen työajan johdosta. Virheettömässä menettelyssä kuntien rahoituksen olisi tullut kattaa syntyneet palkkasaatavat tai mikäli oikeudenkäynti olisi käyty aiemmin, olisivat sairaanhoitopiirit joutuneet maksamaan palkkasaatavat, jolloin ne olisi maksettu niiden määrärahoista, jotka perustuvat viime kädessä jäsenkuntien rahoitukseen. Siten selvää on, että rahoituksen kohdentumista ajallisesti ennen hyvinvointialueiden perustamista koskevaan saatavaan on pidettävä rahoituksen kohdentumisen kannalta katsottuna kuntien rahoitusvastuuseen kuuluvana. Kunnat ovat saaneet perusteettoman edun viimeistään siinä vaiheessa, kun voimaanpanolain 33 §:n mukaisia toimia on tehty sairaanhoitopiirien taseen laskennassa sekä mahdollista alijäämää katettaessa tai ylijäämää palautettaessa. Jos hyvinvointialue ei saa kunnilta sairaanhoitopiirin toimintaan kohdistuvasta palkkasaatavasta johtuvan alijäämän katetta, jäisi palkkasaatava hyvinvointialueen katettavaksi ja siten sen vahingoksi, jolloin puolestaan maksamatta jäävä rahoituskate hyödyntäisi perusteetta kuntayhtymän jäsenkuntia taloudellisesti.

5 Yhteenveto

Osastosihteereiden palkkasaatava on muodostunut hovioikeuksien lainvoimaisten tuomioiden perusteella aikana, jolloin he olivat palvelussuhteessa sairaanhoitopiirin kuntayhtymiin, joille oli siirretty kunnilta järjestämisvastuu terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä. Kuntayhtymien jäsenkunnat ovat kuitenkin olleet kuntalain 8 §:n 3 momentin ja 117 §:n nojalla rahoitusvastuussa sairaanhoitopiirien toiminnasta syntyneiden menojen kattamisesta. Vaikka kunnat eivät ole olleet henkilöstön siirtosopimuksen osapuolia, on niiden lakisääteisiin velvollisuuksiin kuulunut kattaa sairaanhoitopiirien

[6] Ari Saarnilehto – Vesa Annola – Mika Hemmo – Juha Karhu – Leena Kartio – Eva Tammi-Salminen – Juha Tolonen – Jarmo Tuomisto – Mika Viljanen, Varallisuusoikeus (päivittyvä teos), osa V, luku 2.

[7] Ari Saarnilehto – Vesa Annola – Mika Hemmo – Juha Karhu – Leena Kartio – Eva Tammi-Salminen – Juha Tolonen – Jarmo Tuomisto – Mika Viljanen, Varallisuusoikeus (päivittyvä teos), osa V, luku 2.

menot perussopimusten mukaisesti. Sairaanhoitopiirien siirryttyä hyvinvointialueille, siirtyi yleisseuraantona myös hyvinvointialueille oikeus laskuttaa kuntia niistä menoista, jotka ovat syntyneet sairaanhoitopiirien toiminnan aikana. Voimaanpanolain 33 §:n mukaan ennen kuntayhtymän siirtymistä hyvinvointialueelle kuntien on tullut kattaa sairaanhoitopiirien alijäämä. Säännöstä ei voida pitää sellaisena, jota tarkoittaisi rahoitusvastuun päättymistä niihin menoihin, joita jälkikäteen on ilmennyt sairaanhoitopiirien toiminnan aikana erääntyneeksi. Toisaalta asetelmaa voidaan myös arvioida perusteettoman edun palauttamisena, koska kunnat ovat hyötyneet siitä, että sairaanhoitopiirit eivät ole maksaneet osastosihteereille palkkaa oikeamääräisenä virheellisen työajan johdosta. Tällöin kysymys on alijäämän laskennassa tapahtuneesta virheestä, joka vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden kustannustenjakoon sairaanhoitopiirien siirryttyä hyvinvointialueille.

Perusteettoman edun palauttamista koskevat tilanteet ovat oikeuskäytäntöön perustuvia osin tulkinnanvaraisia, kuten tässäkin tapauksessa, joskin oikeuskäytännön perusteella se on nyt lausuttavana olevassa tapauksessa mahdollinen. Ensisijaisesti kuitenkin on suositeltavaa lähestyä asiaa sairaanhoitopiirin alijäämän kattamista koskevana vaatimuksena, koska palkkasaatavat ovat erääntyneet sairaanhoitopiirin toiminnassa ja kuntien rahoituskatteen aikana.

Sekä rahoitusvastuun kattamista koskevaa velvollisuutta että perusteettoman edun palauttamista koskeva asia voidaan ratkaista ensisijaisesti neuvottelemalla. Asia voidaan myös ratkaista hallintotuomioistuimessa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 20 §:ssä tarkoitettuna hallintoriita-asiana, koska riita koskee julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta.

13.4.2026

Tomi Voutilainen
julkisoikeuden professori, dosentti